

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Lvcæ Pinelli Societatis Iesv Theologi, De Virtute Sev
Energia, & admirandis Sacrosanctæ Missæ effectibus,
Libri Duo**

Pinelli, Luca

Coloniæ, Anno M.D.CVIII.

XI. De tempore & loco, quo celebranda Missa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46295](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46295)

Ecclef. c. 21. S. Leonem septies in vna die
Missam celebraffe.

Hos tamen casus cum duabus condi-
tionibus intēlligere necesse est, quarū
Prima est, vt Sacerdos, qui secundo Mis-
sam celebrat, non solū à cibo ac potu,
sed à purificatione etiam planè sit ieiun-
nus. Altera, nō fit alius, qui possit & ve-
lit dicere Missam. Quanquā Suarez, lo-
co citato, quasi de omnibus his casibus
dubitet, propterea quòd S. Pontifices
plures vna die Missas celebrare conce-
serint quidem, sed ex causa graui & ne-
cessaria. Iam verò in dictis casibus, illi-
us iudicio, nulla videtur subesse causa
urgens & grauis, solo casu sexto & no-
no exceptis. Alij tamen cōtrariam sen-
tentiam tuentur.

*De tempore & loco, quo celebranda
Missam.*

C A P. XI.

Primum quod hoc capite dubium
occurrit, est de hora, qua celebra-
da sit Missa? Ad quod respondet S. Tho-
mas, q. 83. art. 2. add. 4. non ante surgentem
auroram inchoari Missam posse.
horam

horam circiter & mediam ante solis
ortum, à quo deinceps tempore cele-
brare licet ad meridiem vsque, secun-
dum communem Theologorù & Sum-
mistarum sententiam; cui accedit vni-
uersalis Ecclesiæ consuetudo. Et præ-
terquam quòd id tempus, ad tantum
mysterium debita cum deuotione cele-
brandum, videatur esse aptissimum, idè
quoque regulis Missalis confirmatur.
Ad decretum Telesphori Papæ, qui Mis-
sam ante Tertiam celebrandum non es-
se dicit, respondeo, id de Missis solem-
nibus, quæ cantantur, intelligendù esse.
Ab hac generali regula Festum Natiui-
tatis excipitur, quo media nocte Missa
celebratur. Dubitatur verò hic, an se-
cunda & tertia quoq; Missa, media no-
cte possint celebrari; an verò de sola
prima Missa illud priuilegium conces-
sum esse intelligatur? Syluester, Ange-
lus, Summa Armilla, Tabienna, Nauar-
rus c. 25. n. 87. dicunt solam primam Mis-
sam media nocte celebrari posse, reli-
quas autem è vestigio subiungi non
posse. At Suarez loco citato sect. 4. §.
Tertiò, tenet rectè duas illas Missas pri-

mam immediatè sequi posse, & ante surgentem auroram celebrari, inchoari verò ante mediam noctem non posse; quia nimium in illo Cap. *Nocte sancta*, dicit Pontifex: Missas celebrèt, unde facilè apparet, non de prima solù Missa, sed de tribus simul loqui Pontificem. Præterea, vbi multi sunt Sacerdotes, & dies duntaxat sex constat horis, quemadmodum in partibus Septentrionalibus, paucissimi sanè ea die tres Missas poterunt celebrare. Adde demum, quòd illa Nox, propter claritatem & lucem Christi, pro die reputetur in Ecclesia.

Dixi, (vsque ad meridiem:) præterquam enim quòd ista sententia à plerisque Doctoribus sit recepta, etiam quodammodo definita esse videtur; cum à Concil. Trid. sess. 22. ordinatum sit, vt Sacerdotes vltra horas illis statutas non celebrent. Et Rubricæ Missalis dicunt: Missas priuatas à tempore surgentis auroræ ad meridiem vsque celebrandas esse. Ergo extra id tempus Missam legere non est permiffum. Quæ celebrandi consuetudo cum vbiq;

obti-

obteneat, certum est sine scandalo illi
contraueniri non posse. Scio Nauar. in
Sum. cap. 25. num. 15. & de Oratione cap.
21. num. 22. Angelum item Rosellam,
aliosque nonnullos in ea esse sententia,
vt putent Missam priuatam ante auro-
ram, & pomeridiano tempore etiam
duabus post horis celebrari posse; me-
lioribus tamen innititur fundamen-
tis, ideoque probabilior ac tutior vi-
detur esse sententia Gabrielis, Maio-
ris, Soto, Marcelli, Suarez, & mul-
torum aliorum, qui omnes vnanimi-
ter asserunt, surgentis auroræ tempus
Missis priuatis celebrandis esse præsti-
tutum ad meridiem vsque. Non tamen
ideò negatur, ex euidenti aliqua causa,
Missam aliquando anticipari, aut à me-
ridie etiam duabus post horis celebrari
posse, puta si cõmunicandus sit ægrotus,
in mortis periculo constitutus, aut si in
die festa concio non ante meridiẽ finia-
tur, & maxima populi pars Missam nõ-
dũ audiuerit. Similiter etiã itineris cau-
sa, quod in die festa faciendũ est, antici-
pari Missa potest. Dico præterea, quoad
tempus celebrandi Missam, Episcopum

dispensare posse, non quidem priuilegium vniuersale concedendo, quod solius est Papæ; sed particulare tantum, idque ob causam iustam & euidentem. Demum dico, hoc tempus variari posse per priuilegium à Summo Pontifice concessum, secundum eiusdem priuilegij tenorem.

Quod ad locum attinet, in quo scilicet dicenda est Missa, notandum est, de Iure communi & ordinario, nullibi, præterquam in Ecclesia consecrata, aut loco sacro, & ad hoc particulariter destinato, eam celebrari permissum esse, id quod non solum communi Theologorum consensu, sed multis etiam Canonibus & Concilijs, in quibus id expressum est, comprobatur. Cuius præcepti alia non assignatur ratio, quam quòd ita Sanctæ Matri Ecclesiæ, tam ad reuerentiam tanti Sacrificij, quam ad maiorem in populo Christiano deuotionem excitandam, expedire visum fuerit.

Secundò notandum est, cum licentia Episcopi etiam extra Ecclesiã celebrari posse, puta in Oratorio aut Capella, in domo priuata, licet ea non sit consecrata

vel

vel be
est Ca
tur, M
cōsecr
tamen
tare p
ne qui
Ter
Tride
vt ne i
lebrar
& ab
ita vt,
testas
di Mis
cta fit
propri
sput. 8
stione
casu n
centia
dibus
no cu
tus fit
eludin
cil. T
sitatis

vel benedicta, quemadmodum videre est Cap. *Missar. de Consecrat. 1.* vbi dicitur, Missam dici posse, *in locis ab Episcopo consecratis, vel vbi ipse permiserit*; semper tamen subintelligendo, si præsto sit altare portatile, & reliqua necessaria, sine quibus Missa non potest celebrari.

Tertiò aduertendum est, à Concilio Tridentino Episcopis iniunctum esse, vt ne inter priuatos parietes Missam celebrari permittant, nisi in loco decet, & ab ipsis soli cultui diuino dedicato, ita vt, iuxta S. Cōcil. Trid. Episcopi potestas concedendi licentiam celebrandi Missam in Oratorijs priuatis restricta sit ad ea duntaxat loca, quæ vsibus prophanis non deseruiunt. Suarez disput. 81. sect. 3. §. Secundò, tractat questionem hanc, an videlicet Episcopus in casu necessitatis dispensare possit, & licentiam concedere in priuatis etiam ædibus dicendi Missam, in loco, qui diuino cultui non sit deputatus, sed destinatus sit ad vsus priuatos? Et tandem concludit affirmatiuè, propterea quòd Cōcil. Trid. non loquatur de casu necessitatis.

Quartò notandum est, in casu necessitatis Missam dici posse etiam extra Ecclesiam, extra Oratorium, imò etiam in campis; non autem in flumine vel mari, propter periculum effusionis sanguinis, habita scilicet facultate ab Episcopo, si peti còmodè possit; sin minus, sufficit ipsa necessitas, omnibus in eo Theologis & Canonibus consentientibus, ita tamen vt adsit altare portatile, aliaque necessaria. Verb. g. vt exercitus aliquis Missam audiat, multitudinem templo non capiente, in aperto campo, loco aliquo decenti Missa dici potest. Similiter si ad exiguum aliquod Eremitorium nimis magnus fiat populi concursus, tum vt omnes Missam audire possint, foris Missam dicere licebit, idque satius est, quàm si idem Sacerdos eandem intrò sæpius iteret, quod fieri quoque posse, supra ostensum est.

Deinde, vt legitimè dicatur Missa, non sufficit eam dici in Ecclesia, nisi etiam ea non sit violata. Violatur autem Ecclesia: Primò, homicidio voluntario ac iniusto, quod in ea com-

mit-

mittitur, etiam sine sanguinis effusione, puta suffocatione. Secundò, effusione sanguinis humani iniusta, copiosa ac voluntaria. Tertio, effusione seminis humani voluntaria, & quæ publicè in Ecclesia facta sit. Quarto, sepultura hominis Christiani, qui sit excommunicatus, non occultè, sed nominatim affixis schedis, aut alio modo solemni, vel qui manifestus fuerit Clerici percussor. Quintò sepultura pagani, vel infidelis. Quibus connumerantur infantes sine baptismo mortui, nisi fortè adhuc in utero inclusi, vnà cum ipsis matribus sepeliantur. Hi quinque casus, non tantùm de Ecclesijs consecratis, sed & benedictis intelliguntur, item de Cœmeterijs ad modum Ecclesiæ benedictis. Sextò violatur Ecclesia, si incendio vel ruina ita muri collapsi sint, vt de nouo eos ædificare oporteat: tum enim de nouo quoque Ecclesiam consecrari necesse est. Qui tamen sextus casus, non de Ecclesia benedicta, sed consecrata est intelligendus.

Quicūq; igitur celebrauerit in Ecclesia

aliquo dictorum modorum violata, et si non fiat irregularis, (quia non celebrat in Ecclesia interdicta, iuxta communē Summistarum opinionem) mortaliter tamen peccat, dum in re graui Ecclesie prohibitionem cōtemnit. Dicit. S. Thomas, concedente facultatem Episcopo, in Ecclesia violata, etiam ante reconciliationē Missam celebrari posse. Si enim licentiam dare potest celebrandi in loco non consecrato, etiam id potest in loco non reconciliato, maximē cū concedant Canones celebrare Missam in loco ab Episcopo ordinato, Ecclesia violata non excepta. Ad quam tamen dispensationem, quia lex, in qua dispensatur, Ecclesiastica sit, & magni momenti, Soto (confirmat idem Suarez disp. 81. sect. 4. §. His positis) grauē requiri causam dicit. Sanē dubium non est, quin tāta possit incidere necessitas, vt, negata Episcopi copia, citra eius etiam facultatem, in Ecclesia non recōciliata rectē celebrari possit, cū p̄ceptum Ecclesiasticum tanto rigore nō obliget. Hinc excusantur, qui in partibus Septentrionalibus missam dicunt in locis, vbi h̄re-

tici sepeliuntur; quia videlicet vel adi-
guntur necessitate, cum alibi celebrare
commodè non possint; vel quia Episco-
pi scientes, ijs consentiant ac faculta-
tem concedunt.

Quærat aliquis: Quid faciendum, si
dum celebrat Sacerdos, violetur Eccle-
sia? Respondeo: Quòd si post inchoatum
Canonem violetur, Sacerdos finire &
absolvere debet Sacrificiũ iam substan-
tialiter inchoatum: sin verò Canõ nec-
dum sit inchoatus, abstinendum est, &
expectandum, dum recõciliatur Eccle-
sia, quæ, si duntaxat benedicta sit, ab eo
ipso Sacerdote aqua lustrali, alijsque
breuibus coeremonijs quæ in Coeremo-
niali Ecclesiastico continentur, adhibi-
tis, poterit reconciliari. Sin verò conse-
crata sit Ecclesia, tum vel ab Episcopo,
vel ab alio cũ illius facultate est recon-
cilianda. Omnia hæc desumpta sunt ex
cap. *Si Ecclesia, de Consecrat. Eccles. vel
Altaris, &c. Aqua, &c. Proposuistis.*

Secundò quæritur: Quomodo se ge-
ret Sacerdos videns Excommunicatum
aliquem velle Missam audire? Respon-
deo: Si Excommunicatus iste non sit ex-

communicatus nominatim, nec Clerici percussor, prosequi Missam Sacerdos poterit, etiam Excommunicato ipso assistente. Et si enim in Iure antiquo prohibeatur, ne coram Excommunicatis diuina fiant, ut videre est in Cap. *Is qui, de senten. Excommun.* nihilominus tamen ad duo genera Excommunicatorum est restricta talis prohibitio, eorum scilicet, qui vel nominatim affixis schedis excommunicati, vel publici sunt Clericorum percussores. Cum his communicare non licet; at cum alijs licet: et si enim illi Missam audiendo peccant, quippe quam audire ab Ecclesia prohibetur; non tamen peccat Sacerdos, cum quemlibet Excommunicatum euitare non sit obligatus. Quod si verò Excommunicatus quispiam nominatim sit, aut publicus Clerici percussor, tum, si nondum coepta Missa sit, incipi non debet antequam Excommunicatus ille expellatur. Quod si fieri non possit, intermittenda est: celebrare enim in praesentia Excommunicati, peccatum est mortale: est enim hoc communicare in diuinis, quod ab Ecclesia est prohibitum.

Quod

Quod
que r
lit, a
none
Miss
grau
dum
affir
Eccle
mus,
opin
bilis
disp.
ptus
secra
nicat
quon
inter
vbi n
cienc
& ve
rez.
rere

Quod si verò inchoata iam Missa sit, neque talis Excommunicatus egredi velit, aut cogi non possit; tum quidam Canone necdum inchoato, abstinendum à Missa existimant. Alij, & ipsi quoque graues Authores, consecratione nondum facta, intermittendam esse Missam affirmant. Circa quàm rem cùm certam Ecclesiæ determinationem non habemus, liberum est Sacerdoti vtram velit opinionem sequi: vtraque enim probabilis est, veluti probat Suarez Tomo 5. disp. 12. sect. 1. §. 12. Quòd si verò iam cæptus Canon sit, aut secùdùm alios Consecratio, perget Sacerdos dum communicauerit. Quod reliquum est de Missa, quoniam non est de Sacrificij essentia, intermittendum est, aut alio in loco, vbi nullus sit Excommunicatus, perficiendum. Hæc est doctrina communis & vera, cuius Authores citantur à Suarez. Quomodo verò in hoc casu se gerere debeant Audientes Missam, suo loco infra cap. 25. declarabitur.

De